

לילה שהיד, פליטה פלסטינית, ילידת ביירות שבלבנון, אינטלקטואלית, משכילה, נאת-מראה, בעלת ראיית עולם רחבה וכושר ניתוח מבריק. לילה שהיד יכולה, אולי, להיות דוגמה מוצלחת ל"פלסטיני החדש". היא מפלסטינים רבים כמות, החיים שנים רבות בגלות, הם החברה הפלסטינית שאינה מוכרת לישראלים. היא משתתפת בכינוסים בינלאומיים רבים, חלקם בהשתתפות ישראלים. כך הגיעה גם לכינוס בטולדו. היא אינה חברה רשמית במוסדות אש"ף, היא עיתונאית ועורכת, וקרובת-מישפחה של פייצל אל-חוסייני. היא חיה בפאריס ובמרוקו, נשואה ל-מרוקאי, ללא ילדים. והיא פעילה כבר שנים רבות בתנועה הלאומית הפלס-

כילדה את זוכרת שהוריך דיברו בגעגועים על פלסטין?
אני זוכרת דיבורים על פלסטין. תמיד ידעתי שאני פלסטינית, אבל עד 1967 המילה "פלסטין" לא אמרה הרבה לחלק גדול מהעולם.
זה היה קשה במיוחד בלבנון, כי שם, בין החברים והשכנים, לכל אחד היתה שייכות. אני זוכרת שבסופי-שבוע כל אחד מהחברים שלי היה נוסע לכפר מולדתו, למישפחה שלו מחוץ לביירות. לי לא היה לאן לנסוע, ולא הבנתי בדייק למה.
אבל היו לך גם חברים פלסטינים?
כן. אבל לפני 1969 היתה הפרדה מוחלטת בין הפלסטינים שבתוך מחנות-הפליטים לפלסטינים שמחוץ למחנות.
בכוונה?

ש גריר ישראל בספרד, הראשון אחרי 500 שנה, אינו נמנה על ותיקי משרד-החוץ. הד"ר שלמה בן-עמי הובא למדריך ממיסדרונות אוניברסיטת תל-אביב, שם היה מרצה בכיר ובלוט. בן-עמי מוכר כאיש מיפגלת-העבודה וכיונה.
הוא יליד טנג'יר שבמרוקו ("שתי אצבעות מכאן" כדבריו), שעלה לארץ בגיל 12. הוא דובר ספרדית רהוטה, בנוסף לשפות אחרות. הוא גבר נאה מאוד ומרבה לחייך ולהתבדח. הוא נמצא בספרד שנתיים.
אתה נהנה מהעבודה שלך כאן, כשגריר?
מאוד.
אתה לא מצטער שעזבת את האקדמיה לתפקיד זה?

הספרדים לא בדיוק תמכו בך זמנה שלו, היו להם הסתייגויות מאוד ברורות לגבי חלקו של אש"ף בתהליך.
לרבים יש הסתייגויות. אבל בעיקרון הם תמכו ביוזמה וראו בה צעד חיובי בתהליך השלום.
אני חושב שאנחנו, בישראל, ממעטים בערכה של אירופה. פה צומחת מדינה של 320 מיליון תושבים. אנחנו מרכזים בשוק האמריקאי, בעוד שהשוק הזה לעולם לא יוכל להגיע לעוצמה של השוק האירופי. דעת-הקהל בישראל חייבת להיות מודעת יותר למיסקל הסגולי הגדול של אירופה. הביקור של שמיר כאן היה משמעותי מאוד מבחינת חידוד התודעה הזאת.
זה לא נראה לך קצת עיוורון להתעלם מההסתייגויות האירופיות?

לילה שהיד, פלסטינית עיתונאית ילידת לבנון. היתה השבוע במינש טולדו. היא אומרת:

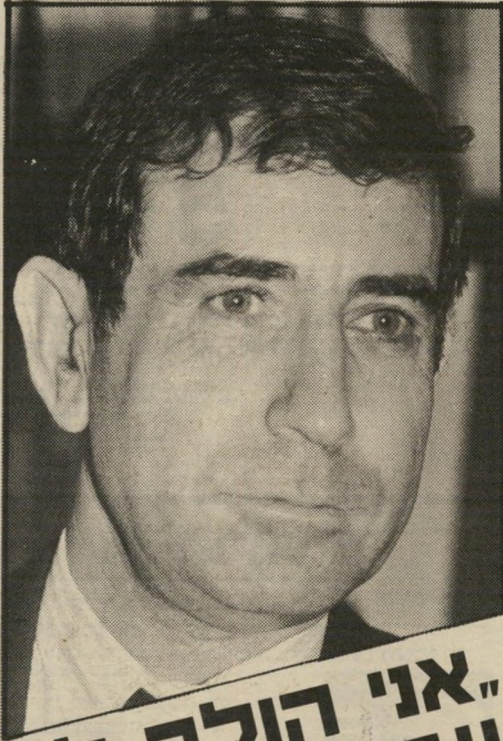
"הרגשתי רחמים כלפי הישראלים"

טינית. מאיפה את?

אמא שלי מירושלים ואבא שלי מעכו. אני נולדתי בלבנון ב-1949. אמא שלי באה ממישפחה שהיתה חלק מהתנועה הלאומית הפלסטינית. סבא שלי נאסר ב-1939 על-ידי הבריטים, בגלל הפעילות הפוליטית שלו ונשלח למחנה ברודיה. אחרי המאסר שלו, המישפחה גורשה מפי-סטין על-ידי הבריטים, ואז הם הגיעו ללב-נון, לביירות. סבא שלי הגיע לשם אחרי ארבע שנים בכלא. הורי נפגשו בביירות, אבי היה רופא ולימד רפואה באוניברסיטה האמריקאית של בני-רות.

הייתם חלק מהמעמד העשיר של ביירות?
אמא שלי היא ממישפחת חוסייני. סבא שלי היה גמאל חוסייני. למישפחה היה הרבה רכוש בירושלים, אבל כשהם גורשו הם לא יכלו לקחת איתם כלום, הם יצאו בלי כלום. בביירות אבא שלי עבד כרופא. גרנו בתוך העיר, כך שמעולם, בעצם, לא עברתי על כשרי את הקושי הכלכלי של מחנות הפליטים, את הקשיים הפיסיים. למרות זאת חייתי בקושי קבוע של חוסר-שייכות למדינה שבה אני חיה.

כן. מחנות-הפליטים היו בשליטת צבא לבנון ואונר"א. אונר"א היה אחראי להינוך, לרפואה, לשרותים וצבא לבנון היה אחראי לביטחון. החברה הפלסטינית היתה חברה מאוד פוליטית מאז 1948. התנועה הלאומית הפלסטינית היתה קיימת במחנות-הפליטים של לבנון, ירדן ועזה.
לכן הצבא הלבנוני הקיף את המחנות לגמרי והפריד אותם, בעיקר בביירות, מן השכונות הסמוכות. השליטנות הלבנוניים פתרו שהם יאימו על שלמות המדינה מבחינה לאומית. לכן לא יכולנו להיות בקשר פיסי עם הפלסטינים במחנות.
לא יכולנו להיכנס לתוך המחנות. הם היו מגודרים ובכניסה לכל מחנה היה שער. רק למי שהחזיק בתעודת-פליט של אונר"א נתנו להיכנס, ולי לא היתה תעודה כזאת.
את לא היית פליטה?
לא באופן רישמי, לא היתה לי תעודה. הייתי שונה מהפלסטינים במחנות, למרות שידעתי שאני פליטה פלסטינית.
היתה לך מודעות פוליטית?
כן. והדבר הראשון שרציתי לעשות כשהי

שלמה בן-עמי, שגריר ישראל השבוע במינש טולדו. הוא אומר:

"אני הולך לכינוסים עם פלסטינים"

לא עזבתי אני נמצא בחופשה ללא-תשלום. אני יכול לחזור לאוניברסיטה.
מה פתאום עשית צעד כזה - לעבור מהאקדמיה למישרד-החוץ?
כי כשהציעו לי את התפקיד, חשבתי על זה, וזה נראה לי מעניין ותפקיד שאוכל לתרום בו. בסך-הכל תפקיד שמקשר בין העניין האקדמי שלי לבין העבודה, ואני לא מצטער שלקחתי את התפקיד.
מה מיוחד את השגרירות בספרד?
הרבה. והאמת היא שבארץ יש הרבה חוסר-מודעות וחוסר-ידע לגבי ספרד. בניגוד לציבור, מי שעוסק ביחסיו-החיצוניים של ישראל, מודעים יותר למשמעות של מדינה זאת.

אילו עמדות נוקטת היום ספרד בעניין ישראל?
מבחינת ישראל הם מאוד מאוזנים.
אומרים שבשמיר היה פה הוא לא יצא בליכך מרוצה מהעמדות ששמע?
את טועה טעות מוחלטת, הוא היה מאוד מרוצה מהביקור כאן. הוא מצא את פיליפה גונזאלס כנשיא מעמיק מאוד. הוא אחד המנהיגים שמבינים יותר את בעיות ישראל.

ליוזמה המדינית, להתעלם מהפרי-ריצה של אש"ף מבחינה מדינית, בעיקר באירופה?
צריך להבין שהיוזמה הישראלית באה אחרי שנה שבה ישראל היתה כמצב קשה מאוד בתיקשורת העולמית. היתה תחושה מתמשכת שאין תשובה מדינית למצב. נוסף על זה, העמדה אירופית כבר מזמן מדברת על זכות הגירה עצמית לפלסטינים ועל הצורך בשיתופי של אש"ף בתהליך המדיני. ההחלטה של השוק המשותף עכשיו היא הוספת מימד חדש, והיא הכרה בתוכנית השלום של ישראל כמסלול אפשרי. הרי עד עכשיו הקהילה האירופית חזרה והזהירה שהדרך היחידה היא ועידה בינלאומית, והיום הם מוכנים להכיר בזה שיש עוד דרך.
כשגריר, המכהן לב לאורך האיתנפאדה, לא נראה לך שישפאל נעשתה מבודדת? אני מתכוונת לכך שישנם פורומים רבים שנציגי ישראל מחרימים בגלל נוכחות אש"ף. למשל: פרס החרים דיונים באינטרנציונאל הסוציאליסטי, ח"כ